

Archiv obce Kundratice

1857 – 1945

Inventář

Číslo EL NAD: 137
Evidenční číslo pomůcky: 200

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	9
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	10
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	10
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	11
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	12
Inventární seznam.....	13

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Organizaci místní samosprávy, převedením pravomocí do rukou obcí, předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Následoval zákon o provizorním zřízení obecním č. 170/1849 Ř. z. ze dne 17. března, který zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde vrchnost doposud zastupovali venkovští rychtáři a konšelé, pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy. Stále ještě omezené obecní pravomoci zaručily obcím alespoň základní práva, mezi něž patřila práva: svobodné volby zástupců, domovské, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejnit veřejně výsledky obecního hospodaření a zveřejnění jednání obecních zástupců. Jednalo se o zlomový počín, vyvolaný zejména tlakem na politickou situaci ve státě. Zprvu udílená samostatnost zemská přenesla se na úroveň krajskou, okresní a obecní. Přestože by se tak mohlo zdát, že majitelé dosavadních panství tím přišli o řadu výhod, opak je skutečností. Mohli snáze uplatnit svůj vliv především tam, kde jej potřebovali využít nejvíce. Postupně mohli získat kontrolu nad obcemi a později nad celými okresy.

Shora uváděná zákonná úprava, takzvané Stadionovo prozatímní obecní zřízení, vycházela z uvozovacího patentu a v něm uvedeného hesla, že základem svobodného státu je svobodná obec. Zákon jej zachovával tak, že hovořil o obcích místních, okresních a krajských. Skutečně platnými se však staly pouze předpisy o obcích místních.

Obce se staly nejnižším článkem místní samosprávy. Obvod těchto obcí se shodoval s katastrálním územím. Novým prvkem se stalo zavedení pravidla, že každé sídliště se muselo stát obcí či součástí obce nazývané osadou. Dřívější rozdíly mezi sídlišti různých stupňů byly zachovány pouze v názvoslovích těchto obcí, jako města, městyse čili městečka a vesnice či vsi. Každá obec náležela do určitého soudního a politického okresu a každá osoba musela patřit do evidence některé obce. Pokud některé z obcí nesplnily zákonné požadavky, mělo se přistoupit k jejich sloučení s jinou obcí, přestože by s tím dotčená obec nesouhlasila.

Stadionovo zřízení rozlišovalo dvojí působnost obce. Obec se měla starat především o svoje vlastní záležitosti, obecní zřízení tehdy hovořilo o přirozené působnosti obce. Ve své působnosti nemohla být obec omezována mimo zákonem uváděné případy. Jakýmsi protipólem přirozené působnosti obce se stala působnost přenesená. Tato působnost zahrnovala obstarávání určitých veřejných věcí, které obci nařizovala státní správa.

V každé obci se povinně zřídily dva orgány, obecní výbor a představenstvo. Obecní výbor volený na tři roky představoval kolegiální orgán a rozhodoval většinou hlasů. Disponoval však pouze usnášecí a dozorčí mocí, bez možnosti použít moc výkonnou. Užším orgánem, voleným právě z členů obecního výboru, se stalo obecní představenstvo. Skládalo se ze starosty a alespoň dvou radních. Nepředstavovalo ovšem kolegium, radní vytvářeli jen pomocný a zastupující orgán v době starostovy nepřítomnosti v úřadu, samotný starosta se stával výkonným orgánem, který prováděl usnesení obecního výboru.

Nad samosprávnými orgány se zavedla instituce dozoru a starosta mohl využívat práva prozatímního odložení výkonu rozhodnutí obecního výboru, pokud to odporovalo zákonům nebo mohla být způsobena škoda obci samotné. V roce 1850 došlo k rozšíření dozorčí moci a místním obcím přibyla policie. Nadřízený okresní úřad měl dohlížet na práci starosty v oboru

místní policie patřící do přirozené působnosti obce. V nutných případech pak uváděl věci do pořádku. Vláda mohla obci kdykoliv výkon místní policie odejmout a zabezpečit její činnost za pomoci vlastních orgánů.

Vlastní činnost obecní samosprávy začala v roce 1850, kdy byly aktivovány nově zřízené státní politické úřady. Došlo k územní reformě obcí a obecní samospráva se posléze stala skutečností.

K vydání dalšího obecního zřízení došlo v roce 1859, v platnost vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu a navíc nastalo odstranění veřejnosti jednání orgánů obecní samosprávy. Po vydání Říjnového diplomu docházelo k postupnému odstranění zásahů do samosprávy. V roce 1861, po volbách do obecních orgánů, v nichž zvítězili ve většině měst v Čechách čeští zástupci, byla veřejnost jednání zavedena opět. Rok poté vstoupil v platnost rámcový říšský obecní zákoník jako výsledek jednání mezi vládou, snažící se dostat obce pod větší kontrolu, a mezi parlamentem. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a řád volební pro Slezsko, o rok později také pro Moravu a Čechy č. 7/1864 Z. z. Tato zřízení se vztahovala na všechny obce příslušné země s výjimkou statutárních měst. Každá nemovitost musela náležet do svazku některé obce. Samosprávné obce se mohly slučovat a rozlučovat a za určitých okolností měnit svoje hranice, o čemž však s konečnou platností rozhodovaly zemské sněmy.

Obecní zřízení rozlišovala dva druhy občanů do obce náležejících. Jednalo se o skupinu osob spojenou s obcí na základě jakéhosi hmotného svazku či o skupinu osob přespolečných. Je zřejmé, že prvně uváděná skupina disponovala všemi výhodami, které jí ze zákona příslušely, avšak nejdůležitějším právem bylo právo volební.

Voliči oprávnění k volbě volili na tříleté funkční období obecní výbor. Počet členů výboru se odvíjel podle zalidněnosti obce a v Čechách se pohyboval mezi osmi a 36 členy, na Moravě od sedmi do 30 členů. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a obecního radního. Počet členů obecního představenstva nesměl přesahovat třetinu členů obecního výboru, počet radních však nemohl klesnout pod dva. Obecnímu výboru se v této době občas říkalo obecní zastupitelstvo. Každý volitelný a řádně volený občan byl povinen volbu přijmout, výjimky z tohoto pravidla byly přesně stanoveny.

Obec, její činnost a veškerý život v ní tak v podstatě existoval v nezměněné podobě téměř do roku 1918, kdy se po vzniku nového, samostatného státu přijala zcela odlišná opatření pro obecní samosprávu.

Základním pravidlem pro chod obce po roce 1918 zůstal nadále předpoklad, že o obecních záležitostech může rozhodovat pouze osoba, která přispívá na udržování obecního hospodářství, avšak vyvstala potřeba řešit situaci s volebními řády. Na počátku roku 1919 tak vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení, zákon č. 75/1919 Sb. o řádu volení v obcích a zákon č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení.

Volební řád představoval výsledek dohody občanských stran se sociální demokracií a přinášel značnou demokratizaci. Přiznával totiž všeobecné, rovné, tajné a přímé hlasovací právo při volbách do obcí všem osobám, které měly v obci alespoň tříměsíční trvalé bydliště a které nebyly určitým způsobem diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní volební právo se přiznalo osobám ve věku od 26 let a volený musel alespoň jeden rok v obci bydlet. Volilo se na základě kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení. Volební období se prodloužilo na čtyři roky, v roce 1933 na šest let, aby se sjednotila délka volebních období s

ostatními samosprávami. Vznikly obecní finanční komise, v nichž jednu polovinu představovali zástupci zvolení obecním zastupitelstvem a druhou zástupci jmenovaní okresním úřadem. Jednalo se tak především o kontrolu ze strany státu, který si v obcích nepřál převahu socialistické většiny, která by mohla volně nakládat s obecními prostředky. Komise mohly kontrolovat veškeré obecní hospodaření a odvolávat se proti všem usnesením obecního zastupitelstva finanční povahy.

Zákonná novela obecních zřízení rozeznávala tyto řádné orgány obcí: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu, případně jeho náměstky a komise.

Obecní zastupitelstvo nahradilo dřívější obecní výbor. Jeho zvolení se účastnili všichni voliči oprávnění k volbě a skládalo se z devíti až 60 členů podle počtu obyvatel v obci.

Ze svého středu volilo obecní zastupitelstvo obecní radu, která nastupovala na místo dřívějšího obecního představenstva. Skládala se ze starosty, jeho náměstka či náměstků a členů rady, radních. Počet všech těchto členů činil znovu jednu třetinu obecního zastupitelstva, proto se stanovil počet jeho členů na devět, aby rada byla nejméně tříčlenná. Plnila totiž také funkci obecního trestního senátu, a tento musel být nejméně tříčlenný, tvořil jej starosta a dva radní.

Došlo k jasnému vymezení významu obecní rady, totiž že obecní rada tvoří sbor, který se za předsednictví starosty usnází na všech věcech, jež podle zákona nebo podle zákonných nařízení nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu. Toto ustanovení utvářelo z rady primární orgán obce.

Obecní zastupitelstvo volilo ze svého středu rovněž starostu a jeho náměstka, v obcích s počtem převyšujícím 24 členů zastupitelstva se volili náměstci dva. Volba starosty nemusela být potvrzena státem, zákon č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích však stanovil, že volbu starosty schvaluje státní úřad. Pokud státní úřad volbu starosty a jeho náměstků nepotvrdil, pozbývala tato volba platnost a obecní zastupitelstvo bylo povinno uskutečnit volbu novou. Kdyby se však zastupitelstvo zdráhalo provést novou volbu, pozbývala by platnosti také volba členů obecního zastupitelstva. Politický úřad jmenoval do čela obce správní komisi a v příhodné době vypisoval novou volbu obecního zastupitelstva. Podle shora psaného je jasně viditelné, že těmito ustanoveními byla obecní samospráva značně okleštěná. Státní úřady nezavazoval žádný termín k vypsání nových voleb obecního zastupitelstva.

Právním obcí bylo zřizovat si poradní a přípravné sbory ve formě komisí.

Nejdůležitějším orgánem, v jehož rukách spočívala rozhodující moc, byla obecní rada. Její zasedání byla neveřejná a konala se poměrně často. Obecnímu zastupitelstvu byly vyhrazeny pouze některé věci, schvalovalo zejména obecní rozpočet, jeho schůze se měly konat alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. K určitým funkcím starosty patřilo svolávání schůzí obecní rady a obecního zastupitelstva, zastupování obce navenek apod.

Mezi mimořádné orgány obce patřil vládní komisař nebo správní komise. Pokud zemský úřad rozpustil zastupitelstvo, bylo povinností příslušného okresního úřadu stanovit pro obec přechodný orgán (komisař, správní komise). Tento mimořádný orgán vedl správu obce do řádné volby a dosazení nově zvoleného zastupitelstva. Pravomoc přechodných orgánů zůstala omezena na běžné záležitosti a kromě toho směl provádět pouze neodkladné akty, jejichž prodlením by mohla obci vzniknout škoda.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 – 1945 se charakter veřejné správy výrazně odlišoval od předešlého. V odtržených pohraničních částech republiky vstoupil v

platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Na protektorátním území vznikly správní orgány řídicí se poněkud upravenou verzí týchž zákonů. V pohraničí převzala dočasně, do 20. října 1938, veškerou výkonnou moc armáda. Z jejího pověření vedli armádní zástupci veškeré existující správní orgány.

Nejdůležitějším obdobím ve vývoji sudetské správní organizace byla krátká doba od 21. října 1938 do 30. dubna 1939. Došlo k přijetí významných zákonných opatření a vybudování celé správní sítě. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Ve správě obcí se zavedl tzv. vůdcovský princip a správu obce tak zastával pouze starosta. Stálými zástupci starostů se stali přidělení (Beigeordnete). První přidělenec byl podle zákona prvním a stálým zástupcem starosty, zbývající přidělení byli stálými zástupci pouze ve svých pracovních oborech (sociální péče, policie, zdravotnictví, školství apod.), starosta však mohl vztáhnout každou z těchto záležitostí na sebe. Další obecní orgán představovali obecní radové obstarávající trvalý kontakt mezi obecní správou a ostatními obyvateli. Jednalo se o nejméně 12 a nejvíce 36 členů a zákon stanovil, ve kterých záležitostech se musí starosta s obecními radou poradit. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu a přidělenec v určitém správním oboru nebo jiné speciální otázce. K obecním orgánům patřila také porada obecních radů a poradců. Starosta je zval v přiměřené lhůtě k poradě a oznámil jim její důvod.

O zajištění vzájemné symbiózy mezi obecní správou a nacistickou stranou se staral zmocněnec NSDAP. Ze zákona požíval značného vlivu na správu obce, aby dohlédl na správnou interpretaci nacistických zájmů ve svěřené obci. Starosta a přidělení z povolání vykonávali svůj úřad 12 roků, pokud se jednalo o úřad čestný, krátka se doba na 6 roků.

Činnost obecních úřadů zanikla v roce 1945, kdy byly nahrazeny soustavou národních výborů. V pohraničí navazovaly na obecní úřady místní správní komise jmenované postupně v letech 1945 – 1946.

Název vsi Kundratice, ležící přibližně 3 kilometry východním směrem od Přimdy, pochází z osobního jména Kunrát/Kundrát (německý originál Kuonrât), přeneseně ve významu jako ves lidí Kundrátových. Ves byla známá též pod označením Konratec, Konrac či Kundratec, vycházejícím rovněž z osobního jména Kundrát, ve významu Kundrátův dvůr.

Mezi další užívaná pojmenování vsi patřila česká Konracz, Kundratecz, Kunraticze, Kundratitcze, německá Konraditz, lidově Konenits, Konratitz, Kondratitz a latinská Cunraditz, Conratecz, Conradicz.

První písemná zmínka o vsi Kundratice sahá do roku 1344, kdy ves mohla požívat, společně s několika jiným chodskými vesnicemi, výhody spojené s chodskou strážní službou. Ves náležela do skupiny vsí tzv. přimdských Chodů.

Správně a územně náležela ves k přimdskému hradu a tudíž podléhala přímo panovníkovi. Po nástupu Lucemburků na český trůn a jejich válečnou politikou (potřebou rychle získat potřebné finanční prostředky), vedenou především na počátku jejich vlády, se stalo přimdecké zboží častým předmětem četných zástav. Již v roce 1318 získal Přimdu Vilém Zajíc z Valdeka. Rok poté tento mocný šlechtic zemřel. Od jeho potomků vykoupil panství Přimda panovník znovu zpět. Přibližně v roce 1330 se Přimda, se vším příslušenstvím, ocitla v opětovné zástavě a jejím držitelem se stal příslušník rodu Velflovičů,

Frenclín Jakub z Prahy. Po roce 1341 vykoupil Přimdu Karel IV. a uvedl ji mezi majetek, který neměl být (z hlediska územní a politické důležitosti) zastavován. Již samotný Karel však svůj příkaz porušil a v roce 1353 zastavil přimdecké zboží ve prospěch saského kurfiřta a jeho potomků. Do roku 1370 byla zástava panovníkem opět vyplacena. V roce 1395 se stal zástavním pánem hradu a veškerého příslušenství (také vsi Kundratice) Oldřich Zajíc z Házmburka. Mezi lety 1405 – 1406 převedl Oldřich zástavní právo na Borše z Oseka. Nový majitel panství vynikal jako loupeživý rytíř a teprve po panovníkově intervenci změnilo (v letech 1418 – 1420) přimdecké zboží znovu majitele. Dalšímu zástavnímu pánovi, Mikuláši Chudému z Lobkovic, však český král zástavu vyplatil ještě v roce 1420. V roce 1421 získal panství Přimda Jindřich z Jivjan řečený Žito. Jeho potomci drželi zástavní právo do roku 1454, kdy jej panovník převedl na Jana ze Švamberka. Mocný šlechtický rod Švamberků si podržel přimdecké panství do roku 1592. Na krátko se tak tento rozsáhlý majetek ocitl znovu v držení českého panovníka, avšak ještě v tomtéž roce byl zastaven Bořitovi z Martinic. V roce 1596 však došlo k definitivnímu rozprodeji přimdeckého panství. Paní Griselda z Lobkovic, vdova po bývalém zástavním majiteli Přimdy Adamovi ze Švamberka, koupila dvůr (později s názvem Velké Dvorce) společně s Novou Vsí a Kundraticemi. Roku 1608 darovala tento majetek svojí vnučce Griseldě z Donína, rozené Švamberkové, která jej ještě téhož roku odprodala svým bratrům Jiřímu Petrovi a Janu Šebestiánovi ze Švamberka. Syn prvního z bratrů, Jan Bedřich pak všechn zděděný majetek prodal v roce 1623 knížeti Juliovi Jindřichovi Sasko–Lauenburskému a tento posléze, v roce 1632, Janovi Filipovi Hussmanovi z Namedy a Riolsburgu. Vsi Velké Dvorce, Nová Ves a Kundratice se staly příslušenstvím panství Tachov. Vdova a Hussmanovi potomci pak v roce 1664 odprodali od panství Tachov deset vsí (včetně vsi Kundratice), které zakoupil Jan Václav Kolovrat Novohradský a vytvořil z nich panství s názvem Velké Dvorce. Panství Velké Dvorce a pozdější velkostatek téhož názvu zůstalo v držení rodu pánů z Kolovrat do roku 1942, kdy jim byl zabrán a prohlášen za německý majetek. Tento stav setrval do roku 1945.

Ves Kundratice zůstala trvalým příslušenstvím panství Velké Dvorce, v jehož správě dosáhla konce patrimoniální správy v roce 1850.

Katastrální území vsi Kundratice tvořila ves stejného názvu.

Do roku 1862 patřily Kundratice pod Krajský úřad v Chebu a současně od roku 1850 pod nově zřízené Okresní hejtmanství v Tachově. Zároveň se vznikem politických okresů vznikly v roce 1850 také okresy soudní. Obec Kundratice se stala součástí nově vzniklého soudního okresu Přimda (zůstala v něm až do roku 1945). Při další reorganizaci správy v roce 1855 byla sloučena politická a soudní správa a vznikl Smíšený okresní úřad Přimda, jehož součástí byla též obec Kundratice. K definitivnímu rozdělení politické a soudní správy došlo v roce 1868, kdy bylo znovu obnoveno Okresní hejtmanství v Tachově. Po připojení okresu Tachov k německé „Třetí říši“ spravoval obec Landrát v Tachově.

Přestože se v archivním souboru AO Kundratice zachovalo poměrně velké množství archivního materiálu, je jeho využití (s ohledem na skladbu) značně omezené. Jako hodnotnější a cennější informační zdroj by mohla sloužit pamětní kniha obce. Vzhledem k tomu, že její pisatel (starosta Josef Frank) však nebyl řádně poučen a nedodržoval absolutně žádný slohový a mluvnický styl, využitelnost této jinak důležité knihy dramaticky klesá. Zápisy v ní vedené tvoří jednoduší, nedělený text. Do tohoto monstrózního a nepřerušného „souvětí“ zakomponoval jeho autor naprosto vše z běžného života v obci či ve státě, ale na činnost obecní samosprávy samotné zapomněl. Orientaci v beztak již nepřehledném textu navíc ztěžuje okolnost, že veškeré zápisy byly pořízeny retrospektivním způsobem a tato časová nesourodost se nese napříč celou knihou. Pisatel se často chaoticky vrací v čase zpět a

jakoby mimochodem doplňuje informace a časová data, aniž by je fakticky podložil. Jedná se v podstatě o soubor vzpomínek nahodile řazených za sebou, které spolu však často časově nesouvisí, nemají společnou myšlenku a nesledují určitý závěr. V dochovaném životopise Josefa Franka lze objevit sdělení, ze kterého je patrné, s jakými rozpaky k psaní obecní kroniky přistupoval, když si v tomto textu postěžoval na to, že byl v podstatě přinucen knihu vést. Konstrukce činnosti obecní samosprávy s využitím uváděných materiálů je vyloučena. Za pomoci podpůrných informačních zdrojů se tak podařilo sestavit alespoň přehled obecních starostů.

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Johann Wenisch	1864	?
Josef Radl	1878	?
Johann Grössmann	1880	1881
Josef Stöhr	1889	?
Andreas Reichl	1895	?
Josef Radl	1898	1902
Georg Fischer	1904	?
Johann Baierl	1912	1917
Josef Grössmann	1920	1924
Josef Frank	1924	1928
Josef Mages	1928	1931
Josef Dörfler	1932	1938
Josef Fischer	1938	1945

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Ze zápisu o odborné archivní dohlídce spisovny MNV Kundratice z 11. prosince 1953 vedené za úřední asistence pověřených pracovníků ONV Tachov vyplývá, že pro úschovu v okresním archivu byly vybrány tyto materiály: rejstřík domovských listů od roku 1859; ohlašovací kniha mužstva v záloze od roku 1927; výběrčí listina dávek z okupace; denní knihy 1941 a 1943 a německé písemnosti o hmotnosti 20 dkg. K likvidaci byl určen materiál (staré spisy) o hmotnosti 105 kg. Přestože se o tom v zápise nepíše, vybraný materiál byl nadále ponechán v budově MNV Kundratice.

Dne 19. května 1955 vykonal tehdejší okresní archivář novou dohlídku spisovny v obci. Podařilo se objevit dosud neidentifikovaný materiál vzniklý z činnosti německé obecní samosprávy. Jednalo se o pokladní deník z let 1908 – 1939, vedený českou samosprávou od roku 1946. Okresní archivář jej v obci ponechal s tím, že všechny české zápisy budou převedeny do nové knihy nejpozději do 10. června 1955 a po tomto datu předají zástupci MNV Kundratice tento deník do okresního archivu. Dále byl objeven podací protokol z let 1929 – 1940, v jehož vedení bylo pokračováno rovněž v letech 1946 – 1950. Pro potřeby

MNV zůstaly v obci pozemnostní archy a 35 plánů budov (tyto odmítal tajemník vydat na vlastní odpovědnost). Do okresního archivu byl převzat také církevní misál a německá kronika (v poznámce uvedeno, že byla archivářem odebrána již v měsíci březnu téhož roku). Materiály určené k převozu do okresního archivu, vyčleněné při skartaci dne 11. prosince 1953 se ve spisovně nenacházely a objasněním jejich dohledáním byl pověřen tajemník MNV.

V dopise z 25. října 1955 se okresní archivář obrací na radu MNV v Kundraticích s tím, aby dohlédla a zajistila předání vybraného materiálu z obou předešlých skartací.

V EL JAF, zavedeném k 1. říjnu roku 1958, je uvedeno, že dne 19. května 1955 převzal okresní archiv 1 knihu z let 1908 – 1939, dva kartóny písemností z roku 1945 (dodatečně, tužkou opraveno na 1 kartón), 35 plánů budov z let 1908 – 1945 a 1 podací protokol z let 1929 – 1940 a 1946 – 1950, vše pod číslem přírůstku 26.

Při revizi archivního souboru AO Kundratice, 7. prosince 2000, se nepodařilo dohledat výše uváděný podací protokol a plány budov. Jelikož neexistuje archivní soubor MNV Kundratice, kam by měl být podací protokol správně přesunut, není možné zjistit, co se s ním po převzetí do archivu stalo.

Plány budov byly nalezeny při inventarizaci archivního souboru AO Kočov EL NAD 134 provedené ve Státním okresním archivu v roce 2007. Došlo tedy k jejich správné identifikaci, rozřídění a převedení do archivního souboru AO Kundratice. Jedná se o stavební dokumentaci a stavební plány z let 1912 – 1937 o celkové metrži 0,12 bm. Kdy a za jakých okolností se tento materiál v shora uváděném archivním souboru ocitl, nelze objasnit.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Materiál archivního souboru AO Kundratice pochází z let 1857 – 1945. Jedná se o pět úředních knih a dva kartóny písemností s celkovou metrží 0,30 bm.

Vzhledem k umístění obce v oblasti s převažujícím německým obyvatelstvem je v dochovaných písemnostech užíván německý jazyk.

Archivní soubor byl uspořádán podle metodického návodu pro pořádání archivních souborů obcí.

V archivním souboru se nalézají archiválie I. a II. kategorie.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý, pouze několik domovských listů je napadeno plísní a vyžadují restauraci.

K vnitřní skartaci nebyly navrženy žádné písemnosti.

V roce 2006 proběhla ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně restaurace nejvíce poškozených písemností archivního souboru AO Kočov EL NAD 134. Jednalo se o jeden kartón stavební dokumentace včetně plánů budov. Shodou okolností byl tento kartón při inventarizaci archivního souboru AO Kočov identifikován jako materiál jiného původce (AO Kundratice) a z tohoto archivního souboru vytříděn a správně zařazen do archivního souboru AO Kundratice (viz kapitola II.).

V archivním souboru byla ponechána složka korespondence se správní komisí v Přimdě z měsíce srpna roku 1945, pod inv. č. 8. Česká obecní samospráva v Kundraticích (MSK Kundratice) byla jmenována teprve 7. ledna 1946. Za úřední chod obce zodpovídal pověřený

německý starosta, a tudíž je bezpředmětné tento materiál z archivního souboru vyčlenit. Jedná se o pouhých 5 listů z rozmezí čtyř dnů měsíce srpna roku 1945, které byly ponechány na příslušném místě podle osnovy schématu pro pořádání archivního souboru archivu obce.

V inventárním seznamu zpracovatel použil poněkud odlišný způsob řazení písemností do evidenčních jednotek. U inv. č. 13 byl všechen materiál včleněn do jedné evidenční jednotky (N 2), vzhledem k tomu, že by bylo neúčelné přistoupit k jeho rozdělení tak, aby inventární čísla předcházející začínala v evidenční jednotce N 1 a pokračovala dále v N 2. Tímto způsobem pojaté řazení vede k jednodušší orientaci v poměrně rozsáhlém inv. č. 13, aniž by tím utrpěl inventární seznam.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Jelikož se v archivním souboru AO Kundratice nachází velké množství různého archivního materiálu, při hledání využitelnosti v souboru jako takovém, je potřeba na něj nahlížet uceleně. Nelze totiž jednoznačně určit, jaká část tohoto souboru je důležitější. Přestože se v něm nalézá pamětní kniha obce, způsob jejího vedení a především chaotičnost v ní uvedených záznamů nedovolují její upřednostnění před zbývajícími částmi archivního souboru.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v červenci roku 2007 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 18. prosince 2007

Miroslav Vetrák

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

- Adressbuch für den politischen Bezirk Tachau, Tachov [1925]
- Heimatatlas des ehemaligen politischen Bezirkes Tachau – Pfraumberg, Geretsried 1973
- Zdeňka Hledíková, Jan Dobeš, Jan Janák, Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost, Jihlava 2005
- Zdeněk Martínek, Archiv obce, Archivní časopis, roč. 49, 1999
- Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland, Haida s. d.
- Antonín Profous, Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny, Díl II. CH – L, Praha 1949
- Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich Vídeň, 1849
- Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich Vídeň, 1864
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1919
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1933
- August Sedláček, Místopisný slovník království českého, Praha 1998
- Seznam míst v království Českém, Praha 1913
- Franz Schuster, Tachau – Pfraumberger Heimat, Ulm/D 2000
- Státní oblastní archiv Plzeň, Průvodce po archivních fondech, svazek 3, Praha 1976
- Übersicht der in Folge a. h. Gutschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten provisorischen Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen, Praha 1849

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
č. p.	číslo popisné
EL	evidenční list
EL JAF	evidenční list jednotného archivního fondu
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
ev. d.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
MSK	místní správní komise
NAD	národní archivní dědictví
NSDAP	nacionálněsocialistická německá strana dělnická (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei)
ONV	okresní národní výbor
OSK	okresní správní komise
Ř. z.	Říšský zákoník
Sb.	Sbírka
s. d.	sine dato (bez datace)
SOkA	státní okresní archiv
Z. z.	Zemský zákoník

Inventární seznam

Obecní úřad od roku 1850 – 1945**Úřední knihy****Knihy všeobecné správy obce**

1	Pamětní kniha obce	1929 – 1937	K 1
2	Registr zemřelých (chronologická evidence)	1895 – 1939	K 2

Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného pořádku

3	Knihka evidence čeledních knížek pro obec Kunderatice	1857 – 1940	K 3
4	Trestní rejstřík (torzo)	1919 – 1935	K 4

Knihy ve věcech spolupůsobení ve státních záležitostech

5	Ohlašovací kniha o pobytu mužstva v záloze a na trvalé dovolené	1927 – 1938	K 5

Spisový materiál**Obec a její správa**

6	Domovské listy	1864 – 1934	N 1
	Domovské právo, dotazy, přihlášení, vzetí a odhlášení do domovské evidence	1941 – 1942	N 1
7	Volební řád pro volby do obecního zastupitelstva	1864	N 1
8	Nařízení od OSK Tachov a MSK Píseň (6 listů)	1945	N 1
9	Korespondence týkající se vedení obecní kroniky	1938 – 1939	N 1
	Autobiografie pisatele obecní kroniky	[1938] – [1939]	N 1

Správa obecního majetku

10	Hospodářský plán pro využití obecních lesů	1900	N 1
	Osazení lesními kulturami	1900 – 1910	N 1
	Speciální plán těžby dřeva	1900 – 1910	N 1
	Výkaz ploch podle stáří stromů	s. d.	N 1
	Výkaz ploch obecního lesního revíru	s. d.	N 1
	Hubení škodní zvěře	1942	N 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
11	Rozpočet	1941 – 1942	N 1
12	Uzávěrka	1941	N 1

Péče o bezpečnost a veřejný pořádek

13	Žádosti a udělení povolení ke stavbám a stavebním úpravám včetně plánů pro obec Kundratice (převážná většina stavební dokumentace se týká upravstávajících domů, popřípadě staveb hospodářských zařízení a budov; č. p. 1 – 4, 12, 15 – 21, 26, 27, 30, 32 – 35, 37 – 39, 42, 43)	1912 – 1939	N 2
14	Trestní korespondence	1924	N 1
	Trestní listy	1927 – 1940	N 1

Spolupůsobení ve státních záležitostech

15	Seznam odvodem povinných osob	1925 – 1927	N 1
16	Potvrzení o propuštění do zálohy	1930 – 1935	N 1
17	Pozemnostní listy a archy	s. d.	N 1

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Archiv obce Kundratice
Značka archivního souboru:	AO Kundratice
Časový rozsah:	1857 – 1945
Počet evidenčních jednotek:	7 (5 úředních knih, 2 kartóny)
Počet inventárních jednotek:	17
Rozsah bm:	0,30 (0,08 úřední knihy, 0,22 kartóny)
Stav ke dni:	18. prosince 2007
Archivní soubor zpracoval(a):	Miroslav Vetrák
Pomůcku sestavil(a):	Miroslav Vetrák
Počet stran:	16
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl